

## Załącznik P1 Streszczenie i słowa kluczowe

### Streszczenie

Możliwość tworzenia i realizowania marzeń jest przypisana do każdego człowieka bez względu na jego wiek, pochodzenie, wygląd, edukację czy też inne czynniki. W swoich rozważaniach pochyliłem się nad autokreacyjną rolą marzeń w odniesieniu do życia i aktywności osób starszych (w tym ich duchowości). Przedmiotem moich badań były zatem marzenia osób starszych. Celem badań uczyniłem ukazanie perspektywy temporalnej marzeń – formy zmian projektów marzeniowych w procesie całościowej autokreacji (przeszłej, aktualnej i przyszłych zamierzeń).

Postawiłem trzy pytania badawcze.

1. W jakim stopniu marzenia przyczyniły się do kreacji siebie seniora?

Dążyłem do określenia istoty marzeń według seniorów. Opisałem ich kluczowe marzenia w przeszłości, teraźniejszości i przyszłości. Wskazałem jakie znaczenie miały te marzenia w wyborach życiowych osób badanych. Odniosłem się do okresów wzrastania badanych – dzieciństwa, wczesnej dorosłości, średniej dorosłości i późnej dorosłości oraz kluczowych sfer w egzystencji ludzkiej – rodziny, edukacji, pracy, zdrowia i fizyczności oraz czasu wolnego, kultury i współżycia społecznego.

2. Jak badani bilansują swoje życie z perspektywy realizacji lub braku realizacji marzeń?

Pytanie drugie odnosiło się do czynników pobudzających do realizacji marzeń, w tym konkretnych osób. Chciałem też rozpoznać bariery autokreacyjne. Następnie przeszedłem do opisu zadowolenia i satysfakcji z życia w odniesieniu do tworzonych marzeń. Interesował mnie poziom zadowolenia seniorów z własnej aktywności w czasie spełniania marzeń.

3. Jaką postawę przyjmują badani seniorzy wobec własnych marzeń – przeszłych, teraźniejszych i przyszłych?

Pytanie trzecie dotyczyło refleksji osób starszych nad ich spełnionymi i niezrealizowanymi marzeniami. Wskazałem przedmioty i kierunki ludzkich marzeń w perspektywie czasowej. Zobrazowałem kluczowe marzenia, zmiany marzeń w toku życia jednostki oraz zdiagnozowałem czy są marzenia z przeszłości, które badane osoby chciałyby zrealizować w przyszłości.

W badaniach nad marzeniami seniorów zastosowałem paradygmat jakościowy. Badania zrealizowałem metodą wielokrotnego studium przypadku. Wybrałem technikę wywiadu swobodnego, indywidualnego. Wywiad swobodny pozwolił na ekspresję siebie osób badanych i wniknięcie w osobistą sferę duchowości. Badania przeprowadzono wśród uczestników klubów seniora oraz słuchaczy uniwersytetu trzeciego wieku. W badaniach wzięło udział siedmiu Narratorów prowadzących ze mną żywy dialog.

W trakcie badań, oraz w czasie ich analizy, przekonałem się jak duże znaczenie mają marzenia w autokreacji jednostki. Dzięki marzeniom Narratorzy nie zamykali się na potencjalne możliwości rozwoju, spełniania się. Byli aktywnymi twórcami swojego życia. Kreowali siebie, a nawet potrafili przekraczać swoje ograniczenia. Prezentowali zatem postawę konstruktywną pokonującą kryzysy i troski. Na ich projekty marzeń miały wpływ indywidualne, społeczne i polityczne doświadczenia (historia życia).<sup>0020</sup>Ich struktura osobowości, style życia, warunki ekonomiczne i bytowe, poziom motywacji i chęci, zdobyta wiedza, przekonania oraz inne czynniki wyraźnie wpływały na marzenia – ich tworzenie i realizowanie. Całość osobistego i osobliwego doświadczenia marzeń przez osoby starsze, jako czynnika rozwoju siebie, jest treścią tej pracy.

### **Słowa kluczowe**

Autokreacja, marzenia, aktywność, starość, jakość życia.